

Kokie galai išlįs, kai VMI sužinos apie sąskaitas

Publikuota: 2016-03-22 06:00 Autorius: Vytautas V. Žeimantas

VMI galės lyginti bankų sąskaitoje esančias sumas su gyventojų deklaruotomis pajamomis bei įsigytu turtu ir ieškoti neatitikimų. Kilus įtarimui, VMI gali nesunkiai gauti ir visas sąskaitų išsklotines bei nustatyti gyventojų išlaidų lygį.

Karolis Mačerauskas, UAB „Deloitte Lietuva“ Mokesčių ir teisės departamento projektų vadovas: „Turėdama informaciją apie gyventojų per metus gautų įplaukų dydį VMI, pasitelkusi nesudėtingą pratimą, galės patikrinti, ar gyventojų pateiktoje pajamų mokesčio deklaracijoje deklaruotos pajamų sumos bent apytikriai atitiks jo per metus gautų įplaukų sumas.“ Juditos Grigelytės (VŽ) nuotr.

Informacija apie gyventojų bankų sąskaitas bus teikiama Valstybinei mokesčių inspekcijai (VMI), jeigu visų sąskaitų viename banke metinė apyvarta siekia 15.000 Eur, o sąskaitos likutis – 5.000 Eur.

Karolis Mačerauskas, UAB „Deloitte Lietuva“ Mokesčių ir teisės departamento projektų vadovas, pabrėžia, kad VMI pasieks du skaičiai apie gyventojų sąskaitas.

Vienas iš šių skaičių – per kalendorinius metus gautas įplaukų dydis. Šią informaciją VMI gaus už 2017 m. ir vėlesnius metus.

„Informacija apie įplaukas į sąskaitą, be jokios abejonės, bus naudinga mokesčių inspekcijai – ji iš tikrųjų gali būti naudinga kovojant su nedeklaruotomis apmokestinamosiomis pajamomis, – teigia p. Mačerauskas.

Gyventojai patys turi deklaruoti VMI apie tam tikras gautų pajamų rūšis, apie kurias informacijos mokesčių administratorius negauna iš trečiųjų asmenų.

Pavyzdžiui, informaciją apie individualios veiklos pajamas, gautas iš fizinių asmenų, – šią informaciją VMI gali patikrinti tik inicijavusi mokesstinį tyrimą ar patikrinimą.

Finansų ministerijos duomenimis, 2014 m. buvo apie 160.000 gyventojų, kurių pajamų apyvarta viršijo 15.000 Eur.

Indėlių komerciniuose bankuose daugiau kaip 5.000 Eur 2015 m. birželio pabaigoje turėjo 420.576 asmenys. Bendra jiems tenkanti suma – 5,6 mlrd. Eur, 11% visų indėlininkų turėjo 65% visų indėlių. Vadinasi, VMI sulauks informacijos apie maždaug 420.000-580.000 sąskaitų, kurios priklauso labiausiai pasiturintiems Lietuvos gyventojams.

Suskaičiuoti nesudėtinga

„Turėdama informaciją apie gyventojų per metus gautų įplaukų dydį VMI, pasitelkusi nesudėtingą pratimą, galės patikrinti, ar gyventojų pateiktoje pajamų mokesčio deklaracijoje deklaruotos pajamų sumos bent apytikriai atitiks jo per metus gautų įplaukų sumas“, – teigia p. Mačerauskas.

Anot jo, gaudama daug informacijos apie gyventojų pajamas iš trečiųjų šalių, turėdama nuolatinę informaciją apie sąskaitų apyvartą, VMI galės lengvai nustatyti nestandartinius įplaukų pokyčius, pastebėti nesutapimus. Tuomet VMI kreipsis į gyventojus dėl paaiškinimų.

Pinigų judėjimas tarp kelių to paties asmens sąskaitų, skaičiuojant metinę apyvartą, nebus pridedamas, tačiau jeigu asmuo turi sąskaitas keliuose bankuose, pervedimai tarp bankų didins sąskaitos apyvartą. Tai gali klaidinti VMI, taip pat tai padidins asmenų, apie kurių sąskaitas bus pranešama VMI, skaičių.

Atsargiai su pavedimais

„Gyventojai turėtų daugiau dėmesio skirti finansinėms operacijoms per kredito įstaigas, – pataria Rūta Bilkštytė, Lietuvos mokesčių konsultantų asociacijos prezidentė, UAB „Fidexperta“ direktorė. – Reikia nurodyti tinkamą pavedimo paskirtį: dovana, paskola, atsiskaitymas už įsigyjamą turtą ar pan. Kai nėra tiksliai nurodoma pavedimo paskirtis, sunku įrodyti, už ką kokiems asmenims buvo pervesti pinigai.“ VMI, jeigu turės įtarimų, gaus ir visas sąskaitų išsklaidas.

„Visa ši informacija padės VMI pagrįsti teiginius dėl gyventojų vartojimo įpročių lygio: kelionių, pirkinių, – teigia p. Bilkštytė. – Žinodama pajamas ir išlaidas VMI galės įvertinti, ar gyventojas turėjo pakankamai pajamų įsigyti nekilnojamąjį turtą.“

Žinos ir likutį

VMI taip pat turės informaciją apie sąskaitos likutį metų pabaigoje – šią informaciją ji turės jau už 2016 m.

Ponia Bilkštytė aiškina, kad tuo atveju, jeigu einamųjų metų likutis bus mažesnis nei praėjusio laikotarpio pabaigoje buvęs likutis, galima daryti prielaidą, kad gyventojų išlaidos praėjusiais metais buvo didesnės nei pajamos. O jeigu likutis buvo didesnis, vadinasi, gyventojas išleido ne visus tais metais uždirbtus pinigus, o dalį sutaupė.

„Sąskaitos likutis padės nustatyti, ar gautos pajamos buvo deklaruotos tinkamai“, – teigia p. Bilkštytė. Sąskaitos likučių svyravimą gali lemti įvairios priežastys, todėl kai kuriais atvejais ir ši informacija VMI gali klaidinti – gali atrodyti, kad gyventojas sutaupė daugiau nei atrodo ir atvirkščiai.

„Sąskaitų likučių suma dar neparodo, kad gyventojas netinkamai deklaravo pajamas, nes, tarkime, teikiant metinę pajamų deklaraciją kai kurių pajamų apskritai nereikia deklaruoti arba jas reikia deklaruoti tik tuo atveju, jei jos viršija tam tikrą dydį“, – teigia p. Bilkštytė.

Abu ekspertai atkreipia dėmesį, kad pats likutis neparodys tikrosios padėties, nes gyventojas gali turėti lėšų ir kitame banke, kurios neviršija 5.000 Eur.

Be to, jei kas norės pasislėpti, galės išsiimti pinigus prieš metų pabaigą ir padėti juos atgal į banką prasidėjus kitiems metams. VMI dar turi patvirtinti išsamią informacijos apie sąskaitas pateikimo tvarką, tačiau dabartiniai teisės aktai nuo tokio elgesio neapsaugo.

„Šešėlyje gyvenantys gyventojai, tikėtina, bandys išvengti nelegalių savo pajamų atskleidimo – prašys ar reikalaus atsiskaityti su jais grynaisiais pinigais“, – teigia p. Mačerauskas. Anot jo, kiekvienam gyventojui reikėtų atkreipti dėmesį į visas gaunamas įplaukų rūšis ir įvertinti galimą šių įplaukų apmokestinimą ar deklaravimo prievoles.

Ekspertas atkreipia dėmesį, jog greitai visoje Europos Sąjungoje pradės veikti automatinio informacijos dalijimosi apie gyventojų turimas bankų sąskaitas sistema.